

İnsanlar kalabalık olunca, hepimizi cetvelle ölçmeye başlamışlar. *Hocam, senin bakışların çok hülyalı, tam hoca bakışı var, sen en iyisi profesör ol* demiyor kimse kimseye. *Şu kadar makale, bu kadar kitap* kaygısı.

Ölçümün de *zararı* insanların istismarına teşvik etmesi. *Senede iki makale yazmalısın* deyince, adam (veya kadın) adam gibi bir (veya yarım) makale yazmaya yetecek materyali, ister istemez ikiye, üçe, beşe bölüyor.

Çünkü neden bölmesin? Çünkü *herkes yapıyor* bunu.

Yeknesak ölçülerin zararı bu. Sınav yapıyorsunuz, *şu kadar puandan fazlası* lazım diyorsunuz, ancak yaptığınız sınavın, işin tabiatıyla doğrudan bir ilgisi yoksa, insanlar da bunu *sırf geçmek için* çalışmaya başlıyor. Sınavların büyük ölçüde *öğrenebilme kabiliyetini* ölçtüğünü düşünmeye başlamıştım, mevzu, verilen bir konuyu üç gecede nasıl öğrenebilirsin? Öğrenebilir misin? Yoksa bildiklerini unutmamayı kimse beklemiyor, sınavın amacı da bu değil.

Ancak bunun alternatifi ne? *Anahtarı ışığın altında aramak* eleştirisini ben de çok yaptım bu gibi sistemlere/sınavlara, ancak alternatifi nedir gerçekten? Sınav yapmayalım mesela, *öğrenci* öğrensin, öğretmen de onu kontrol etmek zorunda kalmasın. *Hobi gibi* öğrenmenin de bir yeri var, amenna, daha kalıcı olduğu da muhakkak, yine de bırakırsan, insanların çok çok azı diferansiyel denklem öğrenir ve onların da zaten öğrenecek başka konuya merakı olmaz, sadece diferansiyel denklem öğrenirler.

Anahtarı ışığın altında arıyoruz ve *öğrendiği konuları sevmeyen öğrenciler yetiştiriyoruz* çünkü insan evladı zaten en fazla bu kadar *bilim ve teknik* yapabiliyor, bu kadar *tarih* öğrenebiliyor, bu kadar *bilmek istiyor*. Zevk için öğrenmek benim kitabımda var ama gördüğüm kadarıyla çoğu insan için illerin plaka numaralarını öğrenmek, Lineer Cebir öğrenmekten daha *anlamlı*.

O halde *sınav şart* tabii, şart olmayan, sınavı geçemiyor olmanın yolları kapatması.